

คณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ

รายงานการประชุม

คณะอนุกรรมการปฏิรูปตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ครั้งที่ ๑/๒๕๖๒

วันจันทร์ที่ ๗ มกราคม ๒๕๖๒ เวลา ๐๙.๓๐ น.

ณ ห้องประชุมกระทรวงยุติธรรม ๑ ชั้น ๙ อาคารราชบุรีดิเรกฤทธิ์

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษาฯ เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ

ผู้มาประชุม

๑. ศาสตราจารย์พิเศษวิศิษฏ์ วิศิษฏ์สรอรรถ ประธานอนุกรรมการ
ปลัดกระทรวงยุติธรรม
๒. ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม อนุกรรมการ
นายสุรสิทธิ์ แสงวิโรจน์พัฒน์
ผู้ช่วยผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ ช่วยทำงานชั่วคราวในตำแหน่ง
ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำสำนักประธานศาลฎีกา
๓. ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด อนุกรรมการ
นางพัทธนันท์ ชาญกิจ
รองอธิบดีอัยการ สำนักงานนโยบาย ยุทธศาสตร์และงบประมาณ
๔. ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ อนุกรรมการ
พันตำรวจเอกอุกฤษฏ์ ศรีเสือขาม
รองผู้บังคับการ กองแผนงานอาชญากรรม สำนักงานยุทธศาสตร์ตำรวจ
๕. ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ อนุกรรมการ
นางสาววิลาวัลย์ ตาน้อย
ผู้อำนวยการกองพัฒนาระบบราชการ ๒
๖. ผู้แทนสำนักงานสถิติแห่งชาติ อนุกรรมการ
นางหทัยชนก พรรคเจริญ
ผู้อำนวยการกองบริหารจัดการระบบสถิติ
๗. ผู้แทนสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย อนุกรรมการ
นายธีรชัย เกื้อเกตุ
นักวิจัยฝ่ายกฎหมายเพื่อการพัฒนา
๘. ผู้แทนสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ อนุกรรมการ
นางสาวมนต์ทิพย์ สัมพันธ์วงศ์
ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาฐานข้อมูลและตัวชี้วัดภาวะสังคม

๙. นายวิพล กิติทัศนาศรัย
อัยการจังหวัดประจำสำนักงานอัยการสูงสุด อนุกรรมการ
๑๐. นายทวีชัย เจริญเศรษฐศิลป์
ผู้อำนวยการฝ่ายวิจัย สถาบันอนาคตศึกษาเพื่อการพัฒนา อนุกรรมการ
๑๑. ศาสตราจารย์สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล
อาจารย์ประจำคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อนุกรรมการ
๑๒. ดร.เกียรติอนันต์ ล้วนแก้ว
อาจารย์ประจำคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อนุกรรมการ
๑๓. นายวัลลภ นาคบัว
ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม อนุกรรมการ
๑๔. ผู้แทนสำนักงานกิจการยุติธรรม
นางสาวนันทรีศรี เทพดลไชย อนุกรรมการและเลขานุการ
รองผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม
๑๕. ผู้แทนสำนักงานกิจการยุติธรรม
นางอุษา จันทลอย บุญเปี่ยม อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนากระบวนการยุติธรรม ปฏิบัติหน้าที่
ผู้อำนวยการสำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกระบวนการยุติธรรม
๑๖. ผู้แทนสำนักงานกิจการยุติธรรม
นางสาวจิตติยา พฤษภาเมธานันท์ อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
นักวิชาการยุติธรรมชำนาญการพิเศษ

ผู้ไม่มาประชุม

๑. ผู้แทนสถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย
นางสาวโสมนัส เจือศรีกุล
ผู้อำนวยการสำนักผู้อำนวยการพิเศษ ติดราชาการ
๒. ผู้ทรงคุณวุฒิ
นายบัณฑิต เศรษฐศิริโรตม์
ผู้อำนวยการสถาบันธรรมรัฐเพื่อการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม ติดราชาการ
๓. ผู้ทรงคุณวุฒิ
รศ.พ.ต.ท.ดร.เกษมศานต์ โชติชาครพันธุ์
รองอธิการบดีฝ่ายวางแผน สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ติดราชาการ

ผู้เข้าร่วมประชุม

๑. นายอดิศักดิ์ จันทวิรัช สำนักงานกิจการยุติธรรม
๒. นางสาวกมลชนก ดุริยะประกิจ สำนักงานกิจการยุติธรรม
๓. นางสาวทิพยาภา วรรณทอง สำนักงานกิจการยุติธรรม
๔. นายณัฐวุฒิ อินทร์เนตร สำนักงานกิจการยุติธรรม
๕. นางสาวอิสริยา สันติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรม

๖. นางสาวกัลยา ถ้ำทอง	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๗. นางสาวอุมาพร ฉิมจิ๋ว	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๘. นางสาวปริฉัตร โคนขุนทด	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๙. นางสาวอุษณีย์ ลีจ้อย	สำนักงานกิจการยุติธรรม
๑๐. รศ.ดร.ธีระ สิ้นเดชารักษ์	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
๑๑. อาจารย์วิชาญ กิตติรัตน์พันธ์	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
๑๒. นางสาวรุ่งกมล โพธิสมบัติ	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
๑๓. นางสาวขวัญมนัส พัดทอง	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

เริ่มประชุมเวลา ๐๙.๓๐ น.

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

ระเบียบวาระที่ ๒ เรื่องรับรองรายงานการประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๖๑

ฝ่ายเลขานุการฯ ได้จัดทำและส่งรายงานผลการประชุมคณะอนุกรรมการปฏิรูปตัวชี้วัด ประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา พิจารณารับรอง ในวันพฤหัสบดีที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๑ ซึ่งมีการแก้ไขระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเพื่อทราบ หน้า ๓ บรรทัดที่ ๒๒ จากเดิม “...ครั้งที่ ๔/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๖๑” **ขอแก้ไขเป็น** “...ครั้งที่ ๔/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๖๐” ฝ่ายเลขานุการฯ ได้ดำเนินการแก้ไขรายงานการประชุมเรียบร้อยแล้ว

มติที่ประชุม รับรองรายงานการประชุม

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องเพื่อทราบ

ผลการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการปฏิรูปตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ในปี พ.ศ. ๒๕๖๑

ตามมติที่ประชุมคณะอนุกรรมการปฏิรูปตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ครั้งที่ ๑/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๖๑ ได้เห็นชอบร่างตัวชี้วัด และวิธีการจัดเก็บข้อมูลตามฝ่ายเลขานุการฯ เสนอ และมอบหมายให้เพิ่มเติมรายละเอียด สำนักงานกิจการยุติธรรม ในฐานะฝ่ายเลขานุการฯ ได้เพิ่มเติมรายละเอียดตามมติที่ประชุมคณะอนุกรรมการฯ และยกร่างตัวชี้วัด ๗ กรอบ ๒๑ ตัวชี้วัด พร้อมรายละเอียด วิธีการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลและกำหนดแนวทางการใช้ประโยชน์ โดยแบ่งตัวชี้วัด ออกเป็นตัวชี้วัดเชิงยุทธศาสตร์ ๑ ตัวชี้วัดและตัวชี้วัดเชิงกลยุทธ์ ๒๐ ตัวชี้วัด (ก่อนการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญา ๓ ตัวชี้วัด ระหว่างเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญา ๑๑ ตัวชี้วัด หลังการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญา ๖ ตัวชี้วัด) ซึ่งได้เสนอในที่ประชุมคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.) ครั้งที่ ๔/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ ดังนี้

R	ประชาชนรับรู้กฎหมายและสิทธิพื้นฐาน (Right and Legal Knowledge)	ประกอบด้วยตัวชี้วัด ๑ ตัว (R1)
E	การควบคุมอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพ (Effective Crime Control)	ประกอบด้วยตัวชี้วัด ๒ ตัว (E1 - E2)

G	กระบวนการยุติธรรมบนพื้นฐานของการบริหารจัดการที่ดี (Good Governance Justice)	ประกอบด้วยตัวชี้วัด ๑๑ ตัว (G1 - G11)
R	การกระทำผิดซ้ำลดลง (Reduced Recidivism)	ประกอบด้วยตัวชี้วัด ๒ ตัว (RE1 - RE2)
A	ผู้เสียหาย และผู้ถูกกล่าวหาได้รับการคุ้มครองอย่างเหมาะสม (Appropriate Protection of Victims and the Accused)	ประกอบด้วยตัวชี้วัด ๑ ตัว (A1)
D	ไม่มีผู้ต้องหา/ จำเลยถูกจับกุมโดยไม่ได้กระทำความผิด (Do not have any miscarriages of justice)	ประกอบด้วยตัวชี้วัด ๓ ตัว (D1 - D3)
E	ประชาชนให้ความเชื่อมั่น เชื่อถือ ศรัทธาในกระบวนการยุติธรรม (Ensured Trust in Justice)	ประกอบด้วยตัวชี้วัด ๑ ตัว (ET1)

ที่ประชุมคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.) มีมติมอบหมายคณะอนุกรรมการปฏิรูปตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา รับข้อสังเกต/ข้อเสนอแนะของที่ประชุมไปพิจารณาดำเนินการ ดังนี้

๑. ให้แบ่งวิธีการคำนวณเป็น ๒ ค่า คือ ค่ามาตรฐานกลางและค่ามาตรฐานเฉพาะทาง ทั้งนี้ ควรกำหนดค่าของตัวชี้วัดโดยอ้างอิงจากค่ามาตรฐานสากล เช่น SDGs , WJP

๒. ให้สอบทานความสอดคล้องของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ เมื่อดำเนินการเสร็จแล้วให้เสนอ กพยช. เพื่อเสนอ ครม. ต่อไป

รายละเอียดฝ่ายเลขานุการฯ จะนำเสนอในการประชุมวาระที่ ๔ ต่อไป

มติที่ประชุม รับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องเพื่อพิจารณา

ร่างข้อเสนอกการปฏิรูปตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

จากมติที่ประชุมคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.) ครั้งที่ ๔/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๑ มอบหมายคณะอนุกรรมการปฏิรูปตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา รับข้อสังเกต/ข้อเสนอแนะของที่ประชุมไปพิจารณาดำเนินการ ดังนี้

- การกำหนดตัวชี้วัด ได้แก่ ตัวชี้วัดเชิงยุทธศาสตร์ จำนวน ๑ ตัวชี้วัด คือ ตัวชี้วัด ET1 และตัวชี้วัดเชิงกลยุทธ์ ทั้ง ๒๐ ตัวชี้วัด ควรแบ่งวิธีการคำนวณเป็น ๒ ค่า คือ ค่ามาตรฐานกลาง และค่ามาตรฐานเฉพาะทาง ทั้งนี้ ควรกำหนดมาตรฐานแต่ละตัวชี้วัดโดยอ้างอิงจากมาตรฐานสากลที่เกี่ยวข้อง เช่น เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goal - SDG) และโครงการด้านความยุติธรรมระดับโลก (World Justice Project - WJP) เป็นต้น โดยเฉพาะตัวชี้วัด ET1 ร้อยละของประชาชนที่มีความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรม E1 อัตราอาชญากรรม (Crime Rate) ต่อจำนวนประชากร ๑๐๐,๐๐๐ คนลดลง G11 หน่วยงานมีการจัดทำและวิเคราะห์ประเมินค่าต้นทุนของกิจกรรมการเข้าถึงความยุติธรรม และ A1 สัดส่วนของการคุ้มครองดูแลผู้เสียหาย/เหยื่ออาชญากรรมและชดเชยความเสียหาย

- ให้สอบทานตัวชี้วัดให้มีความสอดคล้องกับตัวชี้วัดตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐ ซึ่งสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นผู้รับผิดชอบ

- เมื่อดำเนินการแล้วเสร็จให้เสนอประธาน กพยช. พิจารณาเพื่อเสนอ ครม. ต่อไป

สำนักงานกิจการยุติธรรม ในฐานะฝ่ายเลขานุการฯ และศูนย์วิจัยและให้คำปรึกษา แห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้ร่วมกันวิเคราะห์และปรับปรุงตามข้อสังเกตที่ประชุม กพยช. ดังนี้

การกำหนดค่ามาตรฐานกลาง และค่ามาตรฐานเฉพาะทางของตัวชี้วัดประสิทธิภาพ กระบวนการยุติธรรมทางอาญา ได้ดำเนินการค้นคว้าและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อกำหนดค่ามาตรฐานกลางและ ค่ามาตรฐานเฉพาะทาง ๔ ตัว ได้แก่ ตัวชี้วัด ET1, E1, G11 และ A1 จากการศึกษาพบว่า การกำหนด ค่ามาตรฐานกลางของตัวชี้วัดโดยอ้างอิงจากค่ามาตรฐานสากลที่เน้นการจัดอันดับประเทศ กับค่ามาตรฐาน ตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ที่ต้องการสะท้อนจุดอ่อนเพื่อพัฒนากระบวนการยุติธรรม ให้เข้มแข็งและเกิดประสิทธิภาพในอนาคต อาจไม่มีความสอดคล้องกัน รวมทั้งเครื่องมือที่ใช้ในการจัดเก็บ ข้อมูลตัวชี้วัด เช่น ข้อคำถามในแบบสอบถามมีความแตกต่างจากบริบทของไทย อย่างไรก็ตามแม้จะมี ความแตกต่างในเชิงวัตถุประสงค์เครื่องมือและบริบทประเทศ แต่ก็ควรกำหนดค่ามาตรฐานกลางสากลไว้ เพื่อ ใช้เป็นข้อมูลในการเปรียบเทียบ Baseline ที่มีของไทย หรือที่จะดำเนินการเพิ่มเติมในอนาคต ซึ่งในระยะแรกนี้ ควรพิจารณานำมาใช้เชิงเปรียบเทียบเท่านั้น ยังไม่เหมาะสมที่จะนำมาเป็นเป้าหมายเพื่อชี้้นำการพัฒนา ประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทย ทั้งนี้ หากในอนาคตมีการกำหนดค่ามาตรฐานกลาง ที่แน่นอน ชัดเจน และสอดคล้องกับบริบทของไทยแล้ว จึงควรนำมากำหนดเพิ่มเติมภายหลัง

ตาราง รายละเอียดค่ามาตรฐานกลางและค่ามาตรฐานเฉพาะทางของตัวชี้วัด ET1, E1, G11 และ A1

ตัวชี้วัด	การเพิ่มเติมรายละเอียด	หมายเหตุ
ET1 ร้อยละของประชาชนที่มีความ เชื่อมมั่นในประสิทธิภาพของกระบวนการ ยุติธรรม ในภาพรวมเพิ่มมากขึ้น	ค่ามาตรฐานกลาง : ปัจจุบันยังไม่ พบข้อมูล ค่ามาตรฐานเฉพาะทาง : $\geq 50\%$	ไม่พบการจัดทำค่ามาตรฐาน กลางในระดับสากล ในอนาคต หากมีการกำหนดเห็นควร นำมาเพิ่มเติมภายหลัง
E1 อัตราอาชญากรรม (Crime Rate) ต่อ จำนวนประชากร ๑๐๐,๐๐๐ คน ลดลง	ค่ามาตรฐานกลาง : ค่าเฉลี่ยอัตรา อาชญากรรมของปีที่ผ่านมาล่าสุด จาก UNODC ค่ามาตรฐานเฉพาะทาง : $\leq 4\%$	UNODC ไม่ได้ กำหนด ค่า มาตรฐานกลางไว้ชัดเจนจึง เห็นควรนำค่าเฉลี่ยที่ UNODC รายงานมาเทียบเคียง
G11 หน่วยงานมีการจัดทำการวิเคราะห์ ประเมินค่าต้นทุนของกิจกรรมการ เข้าถึงความยุติธรรม	ค่ามาตรฐานกลาง : ปัจจุบันยังไม่ พบข้อมูล ค่ามาตรฐานเฉพาะทาง : $\leq 100,000$ บาทต่อคดี	ไม่พบการจัดทำค่ามาตรฐาน กลางในระดับสากล ในอนาคต หากมีการกำหนดเห็นควร นำมาเพิ่มเติมภายหลัง ควร คำนึงถึงการแปลงหน่วยเงินให้ เหมาะสมในการเปรียบเทียบ
A1 สัดส่วนของการคุ้มครองดูแล ผู้เสียหาย/เหยื่ออาชญากรรมและชดเชย ความเสียหาย โดยได้รับการชดเชย เยียวยาจากภาครัฐมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น	ค่ามาตรฐานกลาง : ปัจจุบันยังไม่ พบข้อมูล ค่ามาตรฐานเฉพาะทาง : $\geq 80\%$	ไม่พบการจัดทำค่ามาตรฐาน ในระดับสากล

ประเด็นอภิปราย

ที่ประชุมได้มีประเด็นอภิปราย โดยสรุปสาระสำคัญ ดังนี้

- ในการประชุม กพยช. ครั้งที่ ๔/๒๕๖๑ มีมติให้สอบทานความสอดคล้องตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญากับตัวชี้วัดยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ตัวชี้วัดที่เป็นค่ามาตรฐานกลางนั้นเป็นตัวชี้วัดที่อ้างอิงจากระดับสากล SDG/WJP ซึ่งปัจจุบันยังไม่พบข้อมูล ที่ประชุมมีความเห็นให้ไปศึกษาตัวชี้วัดทั้ง ๔ ตัวชี้วัด คือ ET1, E1, G11 และ A1 เพื่อกำหนดค่ามาตรฐานกลางและค่ามาตรฐานเฉพาะทาง ทั้งนี้ฝ่ายเลขานุการฯ ร่วมกับที่ปรึกษา ได้ดำเนินการตามมติที่ประชุมเรียบร้อยแล้ว

- การเปรียบเทียบตัวชี้วัดทำได้ ๒ กรณี คือเปรียบเทียบระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมและเปรียบเทียบระหว่างหน่วยงานอื่น ค่ามาตรฐานเฉพาะทางและค่ามาตรฐานกลางระดับสากลได้จากการนำค่า Bench Mark มาคำนวณซึ่งหลายหน่วยงานได้มีการจัดเก็บไว้แล้ว ซึ่งสามารถใช้อ้างอิงได้ สำหรับการกำหนดค่าเป้าหมายของตัวชี้วัดนั้น จะต้องทราบถึงปัญหา ก่อน และต้องวิเคราะห์ในเชิงลึกให้ได้ว่า Baseline ของไทยมีอยู่หรือไม่ สำหรับเรื่องความเชื่อมั่นมีการจัดเก็บข้อมูลมานานแล้ว ฝ่ายเลขานุการฯ ต้องไปสืบค้นข้อมูล

- เมื่อพิจารณาตัวชี้วัดของ WJP นั้น เป็นการสำรวจความคิดเห็นในภาคประชาชนเท่านั้น ส่วนตัวชี้วัดของ UN เป็นการทำให้เครื่องมือตัวชี้วัดในแต่ละประเทศนำไปพัฒนาต่อ แต่ไม่ได้เป็นศูนย์กลางการจัดเก็บ ซึ่งเป็นแค่การตั้งประเด็นไว้ว่าควรเก็บตัวชี้วัดจากการสำรวจความคิดเห็น สถิติหรือจากการสังเกตการณ์ ซึ่งแต่ละประเทศจะจัดเก็บข้อมูลเอง

- การจัดทำตัวชี้วัดในประเทศไทย แบ่งเป็น ๑) ตัวชี้วัดที่สามารถนำมาเปรียบเทียบในระดับสากลได้ ๒) ตัวชี้วัดที่ได้จากการศึกษาภารกิจสำคัญของกระทรวง ทบวง กรม ได้จากการสำรวจภารกิจและนโยบายตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปีเป็นตัวหลัก เป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ แผนยุทธศาสตร์ ๕ ปี ๓) ตัวชี้วัดที่หลายหน่วยงานต้องร่วมกันในการกำหนด เรียกว่า Joint KPI แต่ละหน่วยงานจะกำหนดเป้าหมายตามภารกิจงานโดยยึดเป้าหมายเป็นสำคัญ กรณีมีค่าเป้าหมาย Bench Mark เชิงสากล ควรใช้ข้อมูลในอดีตมาวิเคราะห์เพื่อคาดการณ์ผลการดำเนินงานในแต่ละปี ตัวชี้วัดในระดับเริ่มต้นอาจไม่สามารถสื่อได้อย่างชัดเจน ซึ่งมีข้อจำกัดคือไม่มี Baseline จึงควรเริ่มต้นด้วยตัวชี้วัดที่สามารถหา Baseline ได้ การตั้งค่ามาตรฐานกรณีไม่มีในระดับสากลควรศึกษาวิธีการเก็บ หากนำค่ามาตรฐานระดับสากลมาใช้ ก็ไม่จำเป็นต้องเก็บฐานข้อมูลเลย การสร้างมาตรฐานการเก็บข้อมูลเป็นเรื่องสำคัญต้องใช้ระยะเวลาในการจัดเก็บฐานข้อมูลไม่ต่ำกว่า ๓ - ๔ ปี ต้องมีการวิเคราะห์ข้อมูลและวิธีจัดเก็บไม่ต่ำกว่า ๔ - ๕ ปี จึงจะได้ค่าเป้าหมายและจะสะท้อนความเป็นจริง

- ค่าเป้าหมายเฉพาะทาง เป็นการจัดทำตัวชี้วัดที่ทุกหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมร่วมกันกำหนด หากไม่มีข้อมูลอ้างอิงอาจขาดความน่าเชื่อถือ ตัวชี้วัดบางตัวไม่มีค่ามาตรฐานกลางและคิดว่าการกำหนดค่ามาตรฐานกลาง ค่ามาตรฐานเฉพาะทางไม่สามารถกำหนดไว้ล่วงหน้าได้ การนำค่ามาตรฐานจากต่างประเทศมาเป็น Bench Mark มีข้อจำกัดในการนำมาใช้ ทั้งนี้ ตัวชี้วัดทั้ง ๔ ตัวชี้วัดที่นำเสนอทุกหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมจะต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานกลางหรือค่าเป้าหมาย ซึ่งมีข้อมูล Baseline ตัวอย่าง ET1 มีค่าความเชื่อมั่น ๓๙% E1 อัตราการเกิดอาชญากรรม ๔.๖๕ ต่อ ๑๐๐,๐๐๐ คน G11 วิเคราะห์ต้นทุนของกิจกรรมการเข้าถึงความยุติธรรมยังไม่มีการจัดเก็บและยังไม่มีมาตรฐานสากล และ A1 การชดเชยเยียวยา ๗๕.๕% อย่างไรก็ตามการกำหนดตัวชี้วัด ๑๐% ของค่าเป้าหมายตัวชี้วัดอื่นๆ เป็นการกำหนดโดยทั่วไป และในปีต่อไปต้องขึ้นอยู่กับ Baseline ซึ่งอาจจะคลาดเคลื่อนออกไปตามความเหมาะสม ข้อมูลที่ใช้อ้างอิงในเอกสาร (ร่าง) ข้อเสนอการปฏิรูปตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา หน้า ๔๒ เป็นข้อมูลที่หน่วยงานได้มีการจัดเก็บทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งไม่ได้กำหนดค่าเป้าหมายเฉพาะว่าต้องเป็นเท่าใด

- ตัวชี้วัด G4 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะมีการกำหนดระยะเวลามาตรฐานตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายในแต่ละขั้นตอนการปฏิบัติงาน โดยมีระบบให้ประชาชนสามารถตรวจสอบติดตาม (Tracking) ได้ ถ้ากำหนดเป้าหมายว่าคดีหนึ่งควรจบในกี่ปี แต่ละหน่วยงานต้องทำให้เสร็จภายในกี่วัน เวลาของแต่ละหน่วยงานไม่เท่ากัน จึงควรเป็นการให้คะแนน เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติภายใน ๓๐ วัน หากทำได้ ๙๐ เรื่องขึ้นไป จะได้ ๕ คะแนน ถ้าทำได้ ๘๐ เรื่องจะได้ ๔ คะแนนตามลำดับ และควรกำหนดค่ามาตรฐานกลางหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมร่วมกัน กรณีมีการกำหนดค่ามาตรฐานระดับสากลให้นำค่ามาตรฐานดังกล่าวมาอ้างอิง

- ตัวชี้วัด G2 หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมมีการกำหนดตัวชี้วัดที่สะท้อนความถูกต้องและเที่ยงธรรม ฝ่ายเลขานุการฯ จะทำงานยาก เนื่องจากไม่ใช่ตัวชี้วัดในแง่การเก็บสถิติ แต่เป็นตัวชี้วัดเริ่มต้นและเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญในอนาคต

- ตัวชี้วัด E1 อัตราอาชญากรรม (Crime Rate) ต่อจำนวนประชากร ๑๐๐,๐๐๐ คน ลดลง UNODC มีข้อมูล Murder Rate เกี่ยวกับอัตราฆาตกรรมแยกออกเป็นภูมิภาค และ Crime Index อาจหาตัวที่ใกล้เคียงมาเป็น Bench Mark ได้ ประเทศไทยจะอยู่ที่ประมาณ ๓.๒ เทียบกับเอเชียซึ่งอยู่ที่ ๒.๙ ต่อ ๑๐๐,๐๐๐ คน สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีข้อมูลสถิติ ซึ่งแบ่งออกเป็น ๔ กลุ่ม จะเป็นมาตรฐานที่จะนำมาคิดได้เพราะขึ้นอยู่กับบริบทของสังคมไทย

- ตัวชี้วัด ET1 ร้อยละของประชาชนที่มีความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมในภาพรวม ในเอกสาร (ร่าง) ข้อเสนอการปฏิรูปฯ ไม่พบการกำหนดมาตรฐานระดับสากล แต่คาดว่า จะได้รับค่ามาตรฐานในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ต้องมีแนวทางดำเนินการที่ชัดเจน

มติที่ประชุม มอบหมายฝ่ายเลขานุการฯ สืบค้นข้อมูลการกำหนดค่ามาตรฐานกลางของตัวชี้วัด ทั้ง ๒๑ ตัวชี้วัด โดยสืบค้นข้อมูลทั้งในประเทศและต่างประเทศโดยละเอียด เพื่อใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนในการนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรี

การวิเคราะห์ความสอดคล้องตัวชี้วัดยุทธศาสตร์ชาติกับตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ฝ่ายเลขานุการฯ ได้ดำเนินการสอบทานความสอดคล้องของตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และตัวชี้วัดของยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐ แล้วพบว่า ยุทธศาสตร์ชาติ ทั้งหมด ๖ ด้าน ประกอบด้วย

- ๑) ด้านความมั่นคง
- ๒) ด้านความสามารถในการแข่งขัน
- ๓) ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์
- ๔) ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม
- ๕) ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- ๖) ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

สำหรับด้านที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมโดยตรง คือ ด้านที่ ๖ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อภาครัฐมีวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ และผลประโยชน์ส่วนรวม ตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว โปร่งใส ภาครัฐมีขนาดที่เล็กลง พร้อมปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดภัย ยุติธรรม และประพฤติมิชอบกระบวนการยุติธรรมเป็นไปเพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวมของประเทศ

ตาราง ความสอดคล้องระหว่างตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญากับตัวชี้วัดยุทธศาสตร์ชาติ

ตัวชี้วัดยุทธศาสตร์ชาติ	ชุดตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่มีความสอดคล้อง	หมายเหตุ
ระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการสาธารณะของภาครัฐ	ชุดตัวชี้วัดที่ ๒ การควบคุมอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพ <i>[E2 ความหวาดกลัวภัยอาชญากรรมลดลง]</i> ชุดตัวชี้วัดที่ ๗ ประชาชนให้ความเชื่อมั่นเชื่อถือ ศรัทธาในกระบวนการยุติธรรม	ตัวชี้วัดในชุดตัวชี้วัดทั้ง ๒ ชุดใช้การเก็บข้อมูลผ่านการสำรวจภาคประชาชน (Public Survey) ซึ่งสามารถนำข้อมูลดังกล่าวมาบ่งชี้ถึงระดับความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการด้านกระบวนการยุติธรรมของหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งถือเป็นบริการสาธารณะที่มีความสำคัญ และมีเป้าหมายในการจัดเก็บ คือ เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการให้บริการในกระบวนการยุติธรรม ให้มีความทั่วถึง เท่าเทียม และสร้างความพึงพอใจแก่ประชาชน
ประสิทธิภาพของการบริการภาครัฐ	ชุดตัวชี้วัดที่ ๓ กระบวนการยุติธรรมบนพื้นฐานของการบริหารจัดการที่ดี	ชุดตัวชี้วัดนี้เป็นการจัดเก็บข้อมูล และประเมินผลจากกระบวนการปฏิบัติงานในกระบวนการยุติธรรมโดยตรง ทั้งในส่วนของการทำงานของหน่วยงาน และการปฏิบัติงานในลักษณะของการบูรณาการ โดยการประเมินตนเองของหน่วยงาน (Self Assessment) และการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญภายนอก (Observation) ซึ่งจะสามารถบ่งชี้ถึงประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน และให้บริการประชาชนได้
	ชุดตัวชี้วัดที่ ๒ การควบคุมอาชญากรรมที่มีประสิทธิภาพ <i>[E1 อัตราอาชญากรรม (Crime Rate) ต่อจำนวนประชากร ๑๐๐,๐๐๐ คน]</i>	ตัวชี้วัดในชุดตัวชี้วัดทั้ง ๓ ชุดดังกล่าว ซึ่งเป็นการจัดเก็บข้อมูลโดยสถิติที่เป็นทางการ (Administrative Data) ที่หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมจัดเก็บอยู่แล้ว เป็นข้อมูลสถิติที่บ่งชี้ถึงความปลอดภัยของสังคม (Social Safety) คือ อัตราอาชญากรรมที่ต่ำ รวมทั้งอาชญากรรมจากการกระทำผิดซ้ำ ซึ่งบ่งชี้ว่ากระบวนการยุติธรรมบรรลุเป้าหมายในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ผ่านกระบวนการ

ตัวชี้วัดยุทธศาสตร์ชาติ	ชุดตัวชี้วัดประสิทธิภาพ กระบวนการยุติธรรมทางอาญา ที่มีความสอดคล้อง	หมายเหตุ
	<p>ชุดตัวชี้วัดที่ ๔ การกระทำผิดซ้ำ ลดลง</p> <p>ตัวชี้วัดที่ ๕ ผู้เสียหายและผู้ถูก กล่าวหาได้รับการคุ้มครองอย่าง เหมาะสม</p>	<p>บำบัดพัฒนาพฤตินิสัยเพื่อกลับคืน สู่สังคม ในขณะที่ผู้เสียหาย และผู้ถูก กล่าวหาได้รับการคุ้มครอง และชดเชย เยียวยาอย่างเหมาะสมจากระบวนการ ยุติธรรม จึงสามารถนำมาใช้เป็นข้อมูล บ่งชี้ถึงประสิทธิภาพของการบริการ ภาครัฐ ในส่วนของกระบวนการ ยุติธรรมได้</p>
<p>ระดับความโปร่งใส การทุจริต ประพฤตินมิชอบ</p>	<p>ชุดตัวชี้วัดที่ ๓ กระบวนการ ยุติธรรมบนพื้นฐานของการบริหาร จัดการที่ดี</p> <p>ชุดตัวชี้วัดที่ ๖ ไม่มีผู้ต้องหา/ จำเลย ถูกจับกุมโดยไม่ได้กระทำ ความผิด</p>	<p>ชุดตัวชี้วัดนี้เป็นการจัดเก็บข้อมูล และ ประเมินผลจากกระบวนการปฏิบัติงาน ในกระบวนการยุติธรรมโดยตรง ทั้งใน ส่วนของการปฏิบัติงานของหน่วยงาน และการปฏิบัติงานในลักษณะของ การบูรณาการ โดยการประเมินตนเอง ของหน่วยงาน (Self Assessment) และการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ ภายนอก (Observation) ซึ่งครอบคลุม ถึงการตรวจสอบและประเมินในแง่ ของความโปร่งใส ตรวจสอบได้ (Transparency & Accountability) และความเที่ยงตรงของกระบวนการ ยุติธรรม (Fairness & Accuracy) จึง เป็นข้อมูลที่สามารถนำมาใช้เพื่อบ่งชี้ ถึงความโปร่งใส และระดับของการ ทุจริต และ ประพฤตินมิชอบ ของ กระบวนการยุติธรรมได้</p> <p>ตัวชี้วัดในชุดตัวชี้วัดนี้ ใช้วิธีการจัดเก็บ ข้อมูลโดยสถิติที่เป็นทางการ (Administrative Data) ที่หน่วยงาน ในกระบวนการยุติธรรมจัดเก็บอยู่แล้ว เป็นข้อมูลสถิติที่บ่งชี้ถึงกรณีที่ กระบวนการยุติธรรมมีการปฏิบัติงาน ที่บกพร่อง คือ การจับกุมผู้ต้องหา/</p>

ตัวชี้วัดยุทธศาสตร์ชาติ	ชุดตัวชี้วัดประสิทธิภาพ กระบวนการยุติธรรมทางอาญา ที่มีความสอดคล้อง	หมายเหตุ
		จำเลย ที่มีได้กระทำความผิด ซึ่งอาจมี นัยยะบ่งชี้ถึงความไม่โปร่งใส คือการ ทุจริต/ประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่
ความเสมอภาคในกระบวนการ ยุติธรรม	ตัวชี้วัดที่ ๑ ประชาชนรับรู้ กฎหมายและสิทธิพื้นฐาน	ตัวชี้วัดทั้ง ๒ ชุดนี้ เป็นข้อมูลที่บ่งชี้ถึง การเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม (Access to Justice) อันเป็นสิทธิที่ ประชาชนทุกคนพึงได้รับจาก กระบวนการยุติธรรมอย่างเสมอภาค จึงสามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลที่บ่งชี้ถึง ประสิทธิภาพของกระบวนการ ยุติธรรมได้
	ตัวชี้วัดที่ ๕ ผู้เสียหายและผู้ถูก กล่าวหาได้รับการคุ้มครองอย่าง เหมาะสม	

ประเด็นการอภิปราย

ที่ประชุมได้มีประเด็นอภิปราย โดยสรุปสาระสำคัญ ดังนี้

- ขณะนี้แผนยุทธศาสตร์มีเฉพาะเนื้อหาตัวยุทธศาสตร์ ไม่มีรายละเอียดตัวชี้วัด
ที่ชัดเจน สำหรับตัวชี้วัดที่เฉพาะเจาะจงมายังหน่วยจะอยู่ที่แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ในปัจจุบัน
แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติร่างเสร็จแล้วแต่ยังไม่เผยแพร่ ซึ่งจากการตรวจสอบเบื้องต้นตัวชี้วัดดังกล่าว
ไม่ต่างจากข้อมูลที่ฝ่ายเลขานุการฯ นำเสนอ ซึ่งมีเป้าหมาย คือ กระบวนการยุติธรรมของประเทศเป็นไป
ด้วยความเสมอภาคโปร่งใส เป็นธรรม ทัวถึงและปราศจากการเลือกปฏิบัติ เมื่อเป็นแผนแม่บทแล้วกระทรวง
ทบวง กรม นำไปทำอะไร อย่างไรจะติดตามประเมินกันอีกครั้ง สำหรับระดับแผนงานของกระทรวง ทบวง กรม
จะเน้นในประเด็นความโปร่งใสทั่วถึง โดยนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาปรับเปลี่ยนให้รวดเร็ว

- ตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เมื่อเสร็จสิ้นก็ต้องไปอยู่ใน
แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ หากตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาสอดคล้อง
กับแผนยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนแม่บทการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ
ฉบับที่ ๓ ก็จะไม่เกิดความซ้ำซ้อนในการทำงาน

มติที่ประชุม เห็นชอบความสอดคล้องระหว่างตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา
กับตัวชี้วัดยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และแผนแม่บทภายในยุทธศาสตร์ชาติ ตามที่ฝ่ายเลขานุการฯ นำเสนอ

การจัดทำร่างข้อเสนอการปฏิรูปตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา
ตามมติที่ประชุมคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (กพยช.) เมื่อดำเนินการแล้วเสร็จ
ให้เสนอประธาน กพยช. พิจารณาเพื่อเสนอ ครม. ดังนั้นฝ่ายเลขานุการฯ จึงได้ดำเนินการจัดทำร่างข้อเสนอ
การปฏิรูปตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา (ฉบับเสนอต่อ ครม.) ขึ้นและนำเข้าที่ประชุม
เพื่อพิจารณา ประกอบด้วย

- ๑) ความเป็นมาในการจัดทำตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา
- ๒) ทิศทางการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการประเมินประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรม
ทางอาญาในระดับสากล

- ๓) การปฏิรูปตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทย
๔) รายละเอียดตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา จำแนกค่านิยาม
วิธีการสำรวจและแหล่งข้อมูล การวัดค่าเป้าหมาย และค่าบรรทัดฐานเปรียบเทียบ
๕) ความเชื่อมโยงตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา กับแผน
ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐
๖) แนวทางการขับเคลื่อนตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในระยะ
ต่อไป

มติที่ประชุม เมื่อฝ่ายเลขานุการฯ ดำเนินการตามมติที่ประชุมแล้ว ให้จัดทำเป็นเอกสารแนวคิด
เรื่องการกำหนดตัวชี้วัดประสิทธิภาพกระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยแจ้งเวียนให้คณะอนุกรรมการฯ
ตรวจสอบก่อนนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรี

เลิกประชุมเวลา ๑๒.๐๐ น.

(นางสาวจิตติยา พุกษาเมธานันท์)
นักวิชาการยุติธรรมชำนาญการพิเศษ
อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
ผู้จดยางานการประชุม

(นางอุษา จันทลอย บุญเปี่ยม)
ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนากระบวนการยุติธรรม ปฏิบัติหน้าที่
ผู้อำนวยการสำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกระบวนการยุติธรรม
อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
ผู้จดยางานการประชุม

(นางสาวนันทร์ศมี เทพดลไชย)
รองผู้อำนวยการสำนักงานกิจการยุติธรรม
อนุกรรมการและเลขานุการ
ผู้ตรวจรายงานการประชุม